

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра англійської філології та методики викладання іноземних мов

Методичні рекомендації до організації і проведення педагогічної практики (навчальної)

**для студентів
денної та заочної форм навчання
спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література
(англійська)»
освітній ступінь Бакалавр**

**2020
Мукачево**

УДК 378.147.091.33-027.22:80:811 111(072)

Розглянуто та рекомендовано до друку Науково-методичною радою Мукачівського державного університету

протокол № 6 від «14» лютого 2020 р.

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов,

протокол № 8 від «30» грудня 2019 р.

Рецензент: Ліба О. М. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики початкової освіти Мукачівського державного університету.

M54

Методичні рекомендації до організації і проведення педагогічної практики (навчальної) для студентів денної та заочної форм навчання спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))» / Укладачі Н.В. Теличко, І.В. Моргун.– Мукачево: МДУ, 2020. – 39с. (1,92 авт.арк).

Видання містить практичні та інструктивні матеріали до організації і проведення педагогічної практики (навчальної) студентів, контролю досягнутих результатів навчання та перелік рекомендованих джерел.

Призначене для використання студентами у процесі підготовки до педагогічної практики (навчальної). Методичні вказівки розроблені у відповідності до програми практики.

© МДУ 2020

ЗМІСТ

Передмова	4
Мета і завдання педагогічної практики	5
Структура педагогічної (навчальної) практики	8
Організація педагогічної практики	9
Критерії оцінки педагогічної практики студентів	10
Оформлення документації	13
Індивідуальний план	13
Щоденник практиканта	13
План-конспект уроку	14
Схема аналізу уроку	14
Схема плану роботи класного керівника.	15
Схема звіту про виконану роботу студента-практиканта.	15
Вимоги до уроку іноземної мови.	16
Критерії оцінки підготовки і проведення виховних заходів	21
Методичні рекомендації в допомогу студентам-практикантам	21
Виховна робота з предмету	24
Додатки	25
Список рекомендованих джерел	37

1. ПЕРЕДМОВА

Педагогічна практика виступає органічною складовою освітнього процесу, спрямованого на психолого-педагогічну та методичну підготовку майбутнього вчителя, згідно його кваліфікаційної характеристики, і передбачає поєднання теоретичних знань студента з професійними практичними та організаторськими вміннями та навичками. Практична підготовка здобувачів вищої освіти організовується відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Мукачівському державному університеті», «Положення про проведення практики студентів», визначається навчальним планом, робочою навчальною програмою з опорою на методичні рекомендації з організації та проведення певного виду практики.

Педагогічна практика проводиться в загальноосвітніх школах різних типів для студентів-практикантів спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))» денної та заочної форм навчання, основним змістом якої є залучення майбутнього вчителя англійської мови до навчальної, виховної та позаурочної роботи; ознайомлення з діяльністю класного керівника.

Видання є спробою практично направленої систематизації наявного досвіду навчання студентів професійним якостям майбутнього вчителя і вмінням застосовувати теоретичні знання, отримані при вивченні методики викладання іноземних мов, педагогіки і психології в конкретній практичній роботі в школі.

Методичні рекомендації містять програму педагогічної практики, практичні поради студентам-практикантам щодо організації і здійснення ознайомлення з системою навчально-виховної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах та спостереженням за навчанням англійській мові учнів різних ланок загальноосвітнього навчального закладу. Представлені матеріали для методичного аналізу уроку, докладним чином розглядаються вимоги до сучасного уроку іноземної мови, подаються рекомендації щодо проведення основних етапів уроку, наводяться приклади формулювання мети уроку; включені також матеріали щодо використання в навчанні технічних засобів.

Окремий розділ присвячений роботі студента як класного керівника в позакласній роботі, подаються рекомендації щодо складання психолого-педагогічної характеристики учня.

Методичні рекомендації можуть використовуватися викладачами на практичних заняттях з дисципліни «Методики викладання англійської мови в школі» та «Методики виховної та позаурочної діяльності»; вчителями шкіл, оскільки містять матеріали, що стосуються функціональних обов'язків керівників педагогічною практикою.

2. Мета і завдання педагогічної практики

Метою педагогічної практики є формування у студента позитивного відношення до професії вчителя, ознайомлення студентів з організацією навчально-виховного процесу в школі, формування у студентів умінь та навичок спостереження та аналізу процесу навчання англійської мови у різних ланках закладу освіти, ознайомлення з досвідом у проведенні навчально-виховної і позакласної роботи кращих вчителів іноземної мови навчального закладу.

Метою педагогічної практики (навчальної), яка проводиться у 1 семестрі упродовж тижня є набуття знань предметної області та розуміння професійної діяльності, формування у студента позитивного відношення до фаху, набуття умінь і навичок у проведенні навчально-виховної роботи, необхідних випускнику вищого навчального закладу для практичної роботи на посаді вчителя англійської мови та зарубіжної літератури, згідно його кваліфікаційних характеристик, таких як здатність до: застосування сучасних методів й освітніх технологій навчання; використання досягнень сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах; використання й створення сучасного навчально-методичного забезпечення для проведення занять; спостереження за здійсненням об'єктивного контролю і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури; створення рівноправного і психологічно позитивного клімату для навчання, організації ефективної комунікації між учасниками освітнього процесу.

Дана педагогічна практика є інтегрована з дисципліною «Вступ до спеціальності» і у своїй сукупності складає 4 кредити (120 годин), а саме 2,5 кредити (75 годин) – дисципліна, 1,5 кредита (45 годин) – відводиться для організації і проведення практики. За результатами практики студенти складають диференційований залік. Підсумковий рейтинг з педагогічної (навчальної) практики – це середнє з рейтингових оцінок за здійснену студентом навчальну і позакласну роботу з іноземної мови, виховну та науково-дослідницьку.

Завданнями практики є:

—формування у студентів стійкого інтересу до вибраної професії, їх стимулювання до вивчення спеціальних і педагогічних дисциплін, необхідних для практичної роботи вчителя іноземної мови;

—ознайомлення студентів з організацією навчально-виховного процесу в школі;

—вироблення умінь планування навчальної роботи з іноземної мови з урахуванням умов конкретної школи;

—вироблення умінь аналізу проведеного уроку;

—спостереження за навчальною діяльністю учнів на уроці;

—вивчення студентами-практикантами передового досвіду вчителів іноземної мови і здійснення класного керівництва, використання отриманих знань для самостійної навчально-виховної роботи з учнями всіх вікових груп;

—ознайомлення студентів з роботою класного керівника, з різними організаціями і об'єднаннями учнів, що діють в рамках школи;

—формування у студентів досвіду проведення позакласних і позашкільних заходів з іноземної мови.

Предметні результати навчання. В результаті проходження практики в школі студент повинен знати:

- сучасні підходи до формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції;
- інноваційні методичні технології навчання іноземних мов;
- форми, види і способи контролю і оцінювання рівня сформованості мовних, мовленнєвих, лінгвосоціокультурної і навчально-стратегічної компетенцій;
- основні організаційні форми реалізації навчально-виховного процесу з навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів;

- основи планування навчально-виховного процесу з іноземної мови у початковій, основній і старшій школі.

уміти:

- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси з іноземних мов;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати вправи різних типів і видів;
- формувати в учнів іншомовну комунікативну компетенцію;
- використовувати у процесі формування іншомовної комунікативної компетенції інноваційні методичні технології;
- контролювати і оцінювати рівень сформованості всіх складників іншомовної комунікативної компетенції;
- планувати й реалізовувати різні форми організації навчально-виховного процесу з іноземної мови в початковій, основній і старшій школі.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1 – Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 – Здатність діяти соціально, відповідально та свідомо.

ЗК4 – Здатність працювати в команді.

ЗК5 – Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6 – Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК7 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК9 – Здатність використовувати знання іноземної мови в освітній діяльності.

Фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК1 – Здатність формувати в учнів предметні компетентності.

ФК2 – Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання.

ФК3 – Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з іноземної мови та зарубіжної літератури.

ФК4 – Здатність аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу.

ФК5 – Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії іноземної мови, теорії та історії зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах, практиці навчання іноземної мови й зарубіжної літератури.

ФК6 – Здатність реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання іноземної мови та зарубіжної літератури на підставі передового вітчизняного й міжнародного досвіду.

ФК16 – Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

Соціальні компетентності, що передбачають формування надпрофесійних соціально-адаптаційних навичок комунікації, міжособистісної взаємодії, мотивації та успішності, гнучкості, креативності, лідерства, вміння управляти своїм часом, працювати в команді, що відповідають за успішну участь у робочому процесі та високу продуктивність.

Програмні результати навчання

ПРН1 - Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання іноземної мови та зарубіжної літератури.

ПРН3 - Знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку іноземної мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН5 - Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з іноземної мови та зарубіжної літератури для ЗНЗ та практичні шляхи їхньої реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН6 - Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

Уміння

ПРУ1 - міє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі.

ПРУ2 - Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з української та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти), здатний удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті.

ПРУ7 - Володіє основами професійної культури, має здатність створювати й редагувати тексти професійного змісту державною та іноземною мовою.

ПРУ8 - Володіє методиками білінгвального й інтегрованого навчання мови й фахового змісту, дидактикою багатомовності та методикою паралельного вивчення споріднених мов, методикою роботи в гетерогенному (змішаному) навчальному середовищі.

ПРУ11 - Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

Комунікація

ПРК4 - Забезпечує діалог культур у процесі вивчення іноземної мови та зарубіжної літератури, створює умови для міжкультурної комунікації.

ПРА1 – Здатний учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.

ПРА3 –Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

3. Структура педагогічної (навчальної) практики

Курс	Семестр	Вид практики	Кількість кредитів/ годин	Тривалість проведення (тижнів)	Термін проведення	База практики	Відповідальний підрозділ
1	1	Педагогічна (навчальна)	1,5/45	1	Згідно графіку навчального процесу	Школи та установи м. Мукачева та Мукачівського району	Кафедра англійської філології та методики викладання іноземних мов

Зміст (план) проведення практики

1 тиждень:

- ознайомлення з базою практики (бесіда з адміністрацією школи, вчителями іноземної мови, класним керівником), з шкільною документацією (особові справи учнів, класні журнали, журнали обліку проведеної навчальної і виховної роботи, планування і ін.);
- скласти індивідуальні графіки проведення уроків, позакласних заходів на період практики;
- відвідати по 3-4 уроки учителя кожної ланки школи;
- продовжити вивчення вікових особливостей учнів закріпленого класу, їх успішності, міжособистісних відносин в класі (на предмет індивідуалізації і диференціації навчання і правильного педагогічного спілкування з учнями) для створення сприятливого психологічного клімату при проведенні виховної години;
- разом з класним керівником скласти план виховної роботи на період практики;
- спільно з класним керівником і вчителем іноземної мови провести роботу по підбору матеріалу і плануванню позакласних заходів з відповідного предмету;
- приступити до підготовки і розробки планів-конспектів уроків;
- ознайомитися з планом і змістом позакласної роботи з предмету;
- брати участь в роботі гуртків з іноземної мови;
- запропонувати свої заходи;
- ознайомитися зі схемою складання психологічної характеристики учня;
- продовжити вивчення шкільної документації;
- закінчити планування і підбір матеріалу для проведення позакласних заходів з предмету;
- брати участь в проведенні виховної години у закріпленому класі;
- займатися самоосвітою, вивченням методичної літератури;
- вивчати особливості методики роботи з підручниками і НМК;
- продовжувати роботу в кабінеті іноземної мови по вивченню наявної в ньому наочності, методичної літератури, а також країнознавчого матеріалу, поповнюючи його зміст;
- підготувати матеріали для звіту;
- скласти і оформити звіт по практиці;
- взяти участь в захисті матеріалів практики на підсумковій конференції.

4. Організація педагогічної практики

Навчальний заклад, в якому проходять практику студенти, зобов'язаний створити необхідні умови для організації якісного проведення практики, призначати тільки досвідчених педагогів, надавати студентам методичний матеріал, технічні засоби навчання для підготовки до занять, створити в учительському колективі теплу психологічну атмосферу, спрямовану на передачу передового досвіду майбутнім педагогам.

Студент закріплюється за одним вчителем іноземної мови і проводить уроки згідно його розкладу та за одним класом, де практикант виконує обов'язки помічника класного керівника, а також здійснює позакласну роботу з іноземної мови.

Загальні вимоги до студентів-практикантів. Студенти-практиканти зобов'язані дотримуватися встановленому в школі внутрішньому розпорядку, виконувати всі вказівки і розпорядження директора школи, його заступників з навчально-виховної роботи. Кожен студент зобов'язаний знаходитися і працювати в школі протягом терміну практики. Приходити на роботу за 15-20 хвилин до початку занять.

При підготовці до уроку або позакласного заняття студент повинен заздалегідь написати план-конспект, який затверджується вчителем школи. Якщо план-конспект не представлений і не затверджений, студент не допускається до проведення уроку або позакласного заходу.

Студент-практикант повинен звертати увагу на свій зовнішній вигляд. Всі зауваження працівників школи повинні прийматися студентом до уваги, а розпорядження — неухильно виконуватися.

Студент-практикант зобов'язаний добре знати мету, завдання і зміст педпрактики, своєчасно і якісно виконувати всі види робіт.

Кожен студент зобов'язаний доброзичливо відноситися до учнів, педагогічного і допоміжного персоналу школи.

Під час педагогічної практики студент повинен проявляти ініціативу в роботі, високу активність в підвищенні якості навчально-виховного процесу.

Знаходячись в школі, студент зобов'язаний мати при собі оформлену документацію педагогічної практики: індивідуальний план роботи, щоденник практики, плани-конспекти уроків і позакласних заходів.

За час проходження практики студент-практикант повинен спробувати себе у всіх найважливіших формах роботи вчителя, проявивши ступінь оволодіння знаннями в області методики викладання іноземних мов, педагогіки і психології.

Навчальна робота

У навчальній роботі студентів необхідно:

— спостерігати за навчально-виховним процесом на уроках іноземної мови, що проводиться вчителем школи, звертаючи увагу на:

- підготовку до заняття, на вирішення навчальних, розвивальних і виховних завдань уроку, реалізацію дидактичних принципів;
- особливості застосування методів і форм навчання іноземній мові;
- на організацію колективу різних вікових груп учнів;
- методи, прийоми і засоби, які використовує вчитель на уроці у виховних цілях;
- регулювання розумового навантаження на занятті; контроль, оцінку і облік знань учнів;

— вивчивши перспективне і поточне планування навчально-виховного процесу в школі, де студент-практикант проходить практику, навчитись розробляти поурочні плани початкової середньої та старшої ланок загальноосвітнього навчального закладу, на підставі яких в

подальшому самостійно буде проводити уроки англійської мови;

— допомагати вчителю проводити підготовку до уроку іноземної мови (підготувати кабінет до уроку, наочність, технічні засоби навчання, дидактичний матеріал; організувати учнів перед початком уроку і так далі);

— на уроці спостерігати за роботою вчителя, використовуючи схему аналізу уроку;

— надавати індивідуальну допомогу учням з предмету в позаурочний час.

Позакласна робота з предмету

Як вчитель іноземної мови студент-практикант проводить не тільки уроки зі свого предмету, але активно бере участь у проведенні позакласної роботи і виступає в ролі помічника класного керівника закріпленого за ним класу.

За період практики студент-практикант повинен спланувати позакласну роботу з іноземної мови відповідно до плану виховної роботи класу і школи (екскурсії, конференції, дискусії, перегляд навчальних кінофільмів, організація олімпіад, конкурсів, тематичних вечорів і ін.); брати участь в організації і проведенні факультативних занять з іноземної мови; брати участь в оформленні кабінету іноземної мови школи і в організації роботи в ньому учнів; активно брати участь в організації і проведенні позакласних заходів з предмету, одне з яких повинне бути заліковим.

Робота в ролі класного керівника

Студентові необхідно скласти індивідуальний план навчально-виховної роботи на період педагогічної практики, організувати позакласну роботу відповідно до плану роботи класного керівника:

- підготувати позакласний захід або колективну творчу справу;
- взяти участь в організації і проведенні тематичного вечора;
- організувати роботу з активом класу.
- провести індивідуальну роботу з учнями:
 - а) з розвитку здібностей у обдарованих дітей;
 - б) з педагогічно запущеними дітьми.

5. Критерії оцінки педагогічної практики студентів

Оцінка педагогічної практики студентів

Основними критеріями оцінки педагогічної практики студентів є:

- ступінь сформованих професійних і педагогічних умінь і навичок;
- рівень теоретичного осмислення студентами своєї практичної діяльності (її цілей, завдань, змісту, методів) ;
- відношення до роботи в якості вчителя іноземної мови (інтерес до педагогічної діяльності, любов до дітей, активність, відповідальність тощо).

Студенти-практиканти, що успішно пройшли педагогічну практику, складають залік з диференційованою оцінкою.

Деталізовані критерії застосовуються для оцінювання наступних видів роботи:

-*за навчальну роботу* (кількість відвіданих уроків, участь у їх аналізі; якість поданого конспекту уроку; якість підготовленої наочності; оцінка діяльності студента вчителем ІМ; культура оформлення звітної документації);

-*за позакласну роботу з ІМ* ;

-*за виконання обов'язків помічника класного керівника* якість проведення виховного заходу та оформлення його методичної розробки; рівень написання психолого-педагогічної характеристики учня;

- за проведення науково-дослідної роботи;

- за участь у наукових семінарах.

Загальна оцінка виставляється груповим методистом спільно з керівником практики від кафедри як середня з навчальної, виховної та науково-дослідної роботи студента. Якщо студент-практикант отримав оцінку «незадовільно» хоча б за один з компонентів практики, то йому виставляється підсумкова оцінка «незадовільно» за педагогічну практику в цілому.

Оцінка		Критерії оцінювання
За національною шкалою	За шкалою ECTS	
відмінно	А 100 балів	<ol style="list-style-type: none">1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано повністю.2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, а також записи усіх відвіданих ним уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.3. Якість складених студентом планів-конспектів і уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами оцінена методистами на «відмінно» відповідно до встановлених критеріїв.4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, у роботі методичних семінарів, в тому числі виступав з доповідями, а також виконав дослідницькі завдання у повному обсязі.5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, виявляючи творчий підхід до їх розробки.6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно. Відповідно до встановлених критеріїв документацію з навчальної роботи (план-конспект уроку і позакласного заходу іноземною мовою) та виховної роботи (методична розробка позакласного заходу рідною мовою, психолого-педагогічна характеристика учня, дослідницьке завдання з психолого-педагогічних проблем) оцінено методистом і керівником практики на «відмінно».
добре	В 89 балів	<ol style="list-style-type: none">1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано повністю.2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, а також записи усіх відвіданих ним уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.3. Якість складених студентом планів-конспектів уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами оцінена методистами на «відмінно» або на «добре» відповідно до встановлених критеріїв.4. Студент брав активну участь в аналізі відвіданих уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, у роботі методичних семінарів, в тому числі виступав з доповідями, а також виконав дослідницькі завдання.5. Студент систематично виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, виявляючи у більшості випадків творчий підхід до їх розробки.6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно. Документацію за навчальну, методичну, виховну і дослідницьку роботу оцінено відповідно на «відмінно» і «добре».
добре	С 81 бал	<ol style="list-style-type: none">1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано повністю.2. Студент має розгорнуті плани-конспекти усіх уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, але не має усіх записів відвіданих ним уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.3. Якість складених студентом планів-конспектів уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами оцінена методистами на «добре»

		<p>відповідно до встановлених критеріїв.</p> <p>4. Студент не завжди брав участь в аналізі відвіданих уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, але активно працював на методичних семінарах, в тому числі виступав з доповідями, а також виконав дослідницькі завдання.</p> <p>5. Студент часто виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, спираючись на зразки.</p> <p>6. Студент подав звітну документацію у повному обсязі і вчасно.</p> <p>Документацію за навчальну, методичну, виховну і дослідницьку роботу оцінено на «добре».</p>
задовільно	D 74 бала	<p>1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано не в повному обсязі, не менше ніж на 75%.</p> <p>2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, а також записи не всіх відвіданих ним уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>3. Якість складених студентом планів-конспектів уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами оцінена методистами на «задовільно» або «добре» відповідно до встановлених критеріїв.</p> <p>4. Студент несистематично брав участь в аналізі відвіданих уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, у роботі методичних семінарів, виступав з доповідями, а також не в повному обсязі виконав дослідницькі завдання.</p> <p>5. Студент за необхідністю виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, спираючись на зразки.</p> <p>6. Студент подав усю необхідну звітну документацію. Документацію за навчальну, методичну, виховну і дослідницьку роботу оцінено на «задовільно» і «добре», або документація оцінена викладачами на «добре», але подана студентом із запізненням.</p>
задовільно	E 65 балів	<p>1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики виконано в обсязі не менше ніж на 50%.</p> <p>2. Студент має розгорнуті плани-конспекти не всіх уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, а також записи не всіх відвіданих ним уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>3. Якість складених студентом планів-конспектів уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами оцінена методистами на «задовільно» відповідно до встановлених критеріїв.</p> <p>4. Студент епізодично брав участь в аналізі відвіданих уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, у роботі методичних семінарів, і не виступав з доповідями, а також частково виконав дослідницькі завдання.</p> <p>5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, спираючись на зразки.</p> <p>6. Студент подав усю необхідну документацію з запізненням.</p> <p>Документацію за навчальну, методичну, виховну і дослідницьку роботу оцінено на «задовільно».</p>
незадовільно з правом перескладання	FX 50 балів	<p>1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики без поважних причин виконано менше ніж на 50%.</p> <p>2. Студент має схематичні плани деяких уроків іноземною і рідною мовами, у нього відсутні план-конспект позакласного заходу іноземною і рідною мовами та записи відвіданих ним уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами, проведених учителями, студентами-практикантами для здійснення їх аналізу.</p> <p>3. Якість складених студентом планів-конспектів уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами оцінена методистами на «незадовільно» відповідно до встановлених критеріїв.</p> <p>4. Студент не брав участь в аналізі відвіданих уроків і позакласних заходів іноземною і рідною мовами та у роботі методичних семінарів, і не виступав з доповідями. Студент не виконав дослідницькі завдання.</p> <p>5. Студент зрідка виготовляв допоміжні засоби навчання для уроків і позакласних заходів ІМ, спираючись на зразки.</p>

		6. Студент подав звітну документацію не у повному обсязі. Документацію за навчальну методичну, виховну і дослідницьку роботу оцінено на «незадовільно, або «задовільно», але подано із запізненням.
незадовільно	F 0 балів	1. Індивідуальний план студента з педагогічної практики не виконано без поважних причин. 2. Уроки і позакласних заходи іноземною і рідною мовами не проведені, методична і дослідницька робота не виконана. 3. Необхідна звітна документація не подана.

6. Оформлення документації

6.1 Індивідуальний план

Зміст педагогічної практики охоплює широкий спектр питань, успішне вирішення яких багато в чому залежить від раціонального розподілу навчального і виховного матеріалу на весь її період. Чітко і своєчасно складений індивідуальний план роботи в значній мірі полегшує діяльність практиканта. Цей план складається студентом на весь період практики спільно з учителем.

Індивідуальний план роботи студента-практиканта повинен включати наступні розділи:

- зміст навчальної і позакласної роботи з іноземної мови;
- зміст роботи в самоосвіті.

Основні заходи (уроки, заняття гуртків, проведення години класного керівника тощо) вносяться до плану відразу, а потім, напередодні чергового тижня, студент включає в план доповнення і необхідні уточнення з тим, щоб на кожен день планувалося б годин роботи.

6.2 Щоденник практиканта

Щоденник служить для послідовного, хронологічного запису ходу педагогічної практики. Ведення щоденника є засобом вироблення у студентів умінь планувати і оцінювати виконану роботу. Записи у щоденнику допомагають висловлювати своє відношення до різних питань організації і змісту навчально-виховного процесу, формувати педагогічне мислення, узагальнювати передовий досвід роботи з школярами.

Щоденник заповнюється щодня з вказівкою дати і характеру виконаної практикантом роботи. До нього можна вносити особисті враження про школу, урок, учнів, вчителів, виділяючи найбільш істотне.

Особливу увагу слід звернути на зміст навчального процесу, на методику проведення навчальних занять і виховних заходів.

Слід уважно аналізувати форми і методи виховної роботи, що проводиться з учнями як на уроках, так і в позаурочний час.

Спостерігаючи і вивчаючи уроки вчителів, заходи, що проводяться класним керівником, слід відображати в записах кращий досвід, уникаючи передчасних висновків і категоричних думок. До оцінки праці педагогів треба підходити дуже вдумливо. Слід навчитися аналізувати свою діяльність: відзначити вдало вибрані методичні прийоми, ефективні форми роботи, вправи і результати їх дії на учнях, виконання поставлених цілей і завдань на уроці; підкреслити і те, що з'явилось недоцільним на уроці або на виховному заході. Аналіз роботи дозволить практикантові усунути недоліки надалі.

Записи в щоденнику повинні бути змістовними, небагатослівними, грамотними. *У них повинні фігурувати прізвища учнів, учителів.*

Пропонується декілька форм ведення щоденника.

Перша форма: невеликі поля, на яких пишеться дата і тема; решта частини сторінки відводиться для спостережень і зауважень на уроці.

Друга форма: кожна сторінка ділиться навпіл: у лівій половині записується зміст, а в

правій — зауваження і висновки.

Зміст щоденника, його зовнішній вигляд, письменність викладу враховуються під час виставлення остаточної оцінки по практиці.

Графу "Відмітка про виконання і зауваження" в щоденнику практиканта заповнюють учитель-предметник, класний керівник, за яким закріплений студент-практикант.

6.3 План-конспект уроку

- 1.Тема уроку.
- 2.Мета уроку: освітня мета, виховна мета, розвивальна мета.
- 3.Обладнання уроку.

Схема плану-конспекту уроку

№	Етап уроку	Завдання етапу	Зміст етапу	Навчальний режим	Час	Примітка
---	------------	----------------	-------------	------------------	-----	----------

4.Загальні відомості: дата проведення уроку, школа, клас, ПІБ практиканта, навчальний предмет, тема, мета уроку.

5.Початок уроку. Підготовка учнів до уроку. Ознайомлення з темою, планом і конкретними завданнями.

6.Психологічна підготовка учнів до засвоєння нового іншомовного матеріалу (закріплення): перевірка домашнього завдання, актуалізація опорних знань, повторення раніше вивченого.

7.Пояснення нового матеріалу. Науковість, доступність, цікавість змісту уроку.

8.Методичні засоби, використані на уроці:

- методи і прийоми залучення і підтримки уваги учнів, активізація діяльності, прийоми розвитку творчого мислення;
- технічні засоби і наочність на уроці, елементи індивідуалізації і диференціації навчання; поєднання роботи учнів під керівництвом вчителя з самостійною роботою.

9.Учні на уроці: ступінь активності, прояв допитливості, поведінка, задоволеність уроком; прийоми попередження стомлення і підтримки працездатності учнів, використовувані вчителем.

10.Вчитель на уроці: особливості його навчальних дій, умінь налагодити співпрацю з учнями; культура поведінки і особистий приклад вчителя на уроці; спостережливість, винахідливість; мікроклімат на уроці, виховній годині.

11.Закріплення: вправи, творчі завдання, дидактичні ігри, ситуативне навчання, повторення нового матеріалу.

12.Домашнє завдання: інструктаж, дозування, індивідуалізація.

13.Загальні висновки уроку.

6.4 Схема аналізу уроку

1.Як проводиться мовна зарядка?

2.Чи носить урок повчальний характер? Чи містить різноманітні тренувальні вправи?

3.Методи і прийоми навчання на уроці, їх роль та ефективність.

4.Чи займає робота з розвитку усного мовлення провідне місце? Проаналізуйте вивчення програмних тем.

5.Чи навчаємо непідготовленому вислову?

6. Як працюємо над навчанням видам усної мови: монологу і діалогу?

Різні режими роботи.

7. Як навчаємо учнів розумінню іноземної мови на слух? Мова вчителя, магнітофонна

касета, пластинка.

8. Яким видам читання навчаємо учнів 1-4 класах, 5-11 класів?

9. Як навчаємо лексиці, граматиці, фонетиці, використовуючи таблиці, наочність, тощо.

10. Чи проводиться урок англійською мовою? Рідна мова — для контролю.

11. Рациональне використання часу на уроці. Темп мови. 75% часу говорять учні, 25% — вчитель. Виключення: технічний переклад і іноземна література.

12. Використання наочності в ході уроку.

13. Активність учнів на уроці.

14. Як здійснюється контроль знань? Чи дотримує вчитель норми оцінювання? Види контролю на уроці іноземної мови.

15. Кінець уроку. Інструктаж щодо виконання письмових домашніх вправ. Коментар відповідей.

16. Підведення підсумків роботи.

17. Оцінювання роботи та активності учнів на уроці.

6.5 Схема плану роботи класного керівника

1. Характеристика класу.

2. Провідні виховні завдання.

3. Основні напрями і форми діяльності класного керівника: формування наукового світогляду; розумове виховання; патріотичне виховання; трудове виховання; моральне виховання; естетичне виховання; правове виховання; фізичне виховання; екологічне виховання;

4. Робота з вчителями-предметниками.

5. Робота з батьками.

Етапи складання планів

Вивчення нормативних документів, новинок преси і літератури, аналіз рівня вихованості учнів, прогнозування результатів, визначення шляхів і засобів досягнення цілей і завдань виховної роботи.

6.6 Схема звіту про виконану роботу студента-практиканта

1. Школа, клас, в якому проводилася практика з іноземної мови, ПБ вчителя іноземної мови, класного керівника.
2. Як планувалася робота з іноземної мови, з якими зіткнулися проблемами і труднощами?
3. Перший тиждень педпрактики. Враження про відвідані уроки і про роботу колективу школи (кількість відвіданих уроків).
4. Кількість уроків, проведених практикантом, тема, мета, в яких класах?
5. Підготовка до уроків. Допомога вчителя. Використання методичної літератури. Самостійність підготовки. Проблеми і труднощі.
6. Як проходили уроки іноземної мови? Які з них пройшли найдаліше, чому? Які методи і прийоми давали позитивний ефект? Які типи уроків виявилися найбільш складними? Труднощі при проведенні уроків.
7. Позакласна робота з предмету, форми, види (перерахувати конкретно). Дати короткий аналіз цих заходів.
8. ТЗН, наочність на уроках. Перерахувати, що підготовлене практикантом. Ефект використанню дидактичного матеріалу.
9. Діяльність практиканта як класного керівника. Планування. Перерахувати проведені заходи, дати їх короткий аналіз. Визначити труднощі у виховній

роботі.

10. Ознайомлення з керівництвом навчально-виховним процесом в школі і основними документами школи: статутом, планом роботи. Допомога в оформленні, поповненні наочним й іншими матеріалами кабінету іноземної мови.
11. Взаємини з учнями. Робота з учнями в закріпленому за студентом класі, форми індивідуальної роботи з учнями.
12. Що дала практика? Висновки, зауваження, пропозиції.

Документація, яку представляє студент:

1. Щоденник студента-практиканта.
2. Конспекти 14 уроків іноземної мови.
3. Конспекти 2 виховних заходів з учнями класу з іноземної мови.
4. Характеристика **класу**.
5. Звіт про проходження практики.
6. Характеристика студента-практиканта .
7. Програма виконання практики.
8. Тематичний план.
9. Аналіз уроку (спостереження).
10. Зразки розробленої наочності, дидактичного матеріалу.

7. Вимоги до уроку іноземної мови

Основні вимоги до уроку іноземної мови:

1) Комунікативні (або лінгводидактичні) вимоги

- Створення необхідних умов для проведення уроку.
- Організація відповідної поведінки учнів перед уроком, створення атмосфери іншомовного спілкування.
- Уміння поставити комунікативне завдання.
- Повчальний початок уроку (фонетична зарядка — не самоціль), створення необхідного функціонального стану учнів, готовність до мовного спілкування.
- Уміле використання засобів управління спілкуванням (музика, фільми, відповідна обстановка, ілюстрації, поезія).
- Урок іноземної мови — урок спілкування. Учні повинні відноситися до вчителя як до мовного партнера.
- Комплексність уроку (взаємозв'язок всіх видів мовної діяльності при провідній ролі одного з них).
- Урок іноземної мови — урок без повторення (повторювати матеріал слід через постановку нових мовних завдань) .
- Урок іноземної мови — урок контролю без контролю (контроль при комунікативному навчанні).
- Активна позиція учнів на уроках іноземної мови.

2) Психологічні вимоги

- Постановка психологічних завдань уроку (наприклад, розвиток пізнавального інтересу до предмету, стимулювання розумової активності, розвиток об'єму пам'яті, формування високих моральних якостей і т. д.) .
- Психологічне обґрунтування завдань, етапів, форм роботи, методичних прийомів.

- Співвідношення індивідуально-психологічних особливостей вчителя (темп мови, емоційність і ін.) з умовами реалізації поставлених завдань і перш за все з особливостями учнів, з їх підготовленістю з предмету, навчанню.
- Облік основних мотивів навчально-мовної діяльності (пізнавальних, комунікативних, соціальних).
- Облік вікових і індивідуально-психологічних особливостей мислення, уваги, пам'яті і ін. психологічних процесів.
- Облік рівня мовної підготовки учнів.
- Облік міжособових відносин в групі.

3) Психолого-гігієнічні вимоги

- Організація роботи з навчальними матеріалами на уроці відповідно до фаз, що відбуваються зміну рівня працездатності учнів.
- Уміння швидко включити учнів в активну діяльність на уроці, організувати робочий настрій в класі.
- Насичення періоду оптимальної працездатності учнів такими видами навчальної діяльності, які сприяють максимально успішному оволодінню мовним матеріалом і стимулюють його мотивоване спілкування.
- Своєчасне ослаблення напруженості в роботі і зняття втоми шляхом виконання відповідних вправ.
- Відповідність часу і прийомів використання ТЗН психолого-гігієнічним нормам.

4) Структурно-організаційні вимоги

- Відповідність методів і прийомів роботи запланованим завданням уроку. Кожен момент уроку, кожна вправа, кожен вид роботи повинні бути підпорядковані певному завданню. При цьому завдання уроку повинні бути зрозумілі не тільки вчителю, але і учням.
- Методично обгрунтоване визначення місця уроку в системі уроків по темі.
- Структурна чіткість уроку, відповідність його структури поставленим завданням. Доцільність вибору і розташування окремих етапів уроку, а також вибору і місця виконання певних видів роботи.
- Правильне і доцільне використання підручника під керівництвом вчителя, самостійна робота учнів з підручником: читання тексту про себе, робота з граматичним довідником і так далі.
- Використання вербальної і картинно-наочної наочності на уроці. Правильне і доцільне застосування ТЗН. Раціональне використання записів на дошці.
- Доцільність і різноманітність форм поточного і підсумкового контролю.
- Диференціація, чіткість пояснення домашнього завдання. Його виконання повинно бути під силу учням. Логічна завершеність уроку.

5) Засвоєння фонетичного матеріалу. Введення нового фонетичного матеріалу:

- З'ясуйте, на якому матеріалі автори навчально-методичного комплексу (НМК) рекомендують знайомити з фонетичним явищем. Відберіть мовні зразки, що містять нове фонетичне явище.
- Визначте спосіб введення даної фонемі (імітація, опис артикуляції, зіставлення з відповідним явищем рідної або такої, що вивчається мов і так далі).

6) Автоматизація фонетичного матеріалу (формування мовних фонетичних навиків):

- Нагадуємо, що провідний спосіб оволодіння вимовою — багатократне прослуховування і точне імітаційне відтворення звуку з подальшим вживанням його в мові.

- Формуючи вимовні навички, вправляйте учнів в слуханні, у відтворенні.
- Плануйте різні режими промовляння: зразок — клас — індивідуально; зразок — група — індивідуально; зразок — сильний учень — слабкий учень; зразок — індивідуально — клас і тому подібне.
- Передбачте необхідні пояснення для корекції вимови, для вироблення умінь самоконтролю і самокорекції.
- Не забувайте про підтримку і вдосконалення навичок слухання і вимовляння, в цьому вам допоможе фонетична зарядка, яка може мати місце на уроці кілька разів перед тими видами роботи, помилки в яких вона попереджає .

7) Засвоєння активного лексичного матеріалу. Введення нового лексичного матеріалу

1. Уточніть по тематичному плану кількість нових ЛО для даного уроку.

2. Проаналізуйте кожну ЛО з погляду труднощів її засвоєння:

- а) форма (звукова, графічна, граматична),
- б) значення (збіг (неспівпадання) об'єму значень в іноземній і рідній мовах);
- в) вживання (поєднання з іншими словами).

Підберіть мовні ситуації, в яких використасте слово.

3. Виберіть і обґрунтуйте спосіб семантизації ЛО. Майте на увазі, що одним з найсучасніших способів семантизації ЛО є сюжетна розповідь вчителя, що супроводжується різними видами наочності.

8) Автоматизація активної лексики (формування мовних лексичних навиків)

Сплануйте роботу з новою ЛО, поєднуючи вправи в засвоєнні ізольованого слова з його засвоєнням в різних контекстах.

Виняткове значення має вживання нових ЛО у поєднанні з раніше вивченими, оволодіння навичками вибору і комбінування ЛО. Подивіться, чи передбачає НМК в достатній кількості відповідні вправи. Якщо немає, то підберіть вправи по різних асоціативних зв'язках. Наприклад:

- а) виберіть із запропонованих слів ті слова, які необхідні для розповіді про літні канікули;
- б) хто швидше назве (пригадає) слова, що відносяться до теми;
- в) виберіть із запропонованих нижче ті види транспорту (види спорту, продукти харчування і тому подібне), які, на ваш погляд, найбільш комфортабельні (цікаві, смачні і тому подібне);
- г) хто швидше розшифрує знайдений і пошкоджений в декількох місцях секретний лист.

Передбачте вправи, що включають використання слів у мові:

- а) розкажіть про ..., використовуючи ЛО, подані в таблиці;
- б) назвіть приведені в дужках іменники, які можуть поєднуватися з вказаними дієсловами (прикметниками) ;
- в) складіть з приведених слів словосполучення і запишіть (прочитайте) їх;
- г) визначте, що (де, коли) має місце, використовуючи словосполучення в колонках А і Б.

Підберіть вправи, направлені на розвиток уміння вживати ЛО в різних видах мовлення
Наприклад:

- а) доповніть вислів, використовуючи нові слова (словосполучення) по даній темі;
- б) знайдіть відмінності в декількох картинках, що представляють опис кімнати (зовнішності, пори року, вулиці і тому подібне), і розкажіть про них, викорис-

товуючи нові ЛО;

в) опишіть вашу улюблену тварину (іграшку, плаття, книгу, визначні пам'ятки міста і тому подібне). Хай ваші товариші вгадають, про що (про кого) ви говорите.

Для збагачення словникового запасу учнів велике значення має оволодіння навиками словотворення. З цією метою придумайте серію вправ: а) на виявлення похідних слів; б) на утворення похідних від даних кореневих; в) на засвоєння складних слів.

9) Засвоєння активного граматичного матеріалу. Введення нового граматичного матеріалу

Виберіть, виходячи з принципів НМК, етапів навчання і характеру нового граматичного матеріалу, спосіб ознайомлення. Майте на увазі, що активний граматичний матеріал в НМК пред'являється у вигляді структурних груп (мовних моделей).

Основним способом введення граматичної структури в 5-9 класах є п-ідуктивний підхід (від пред'явлення типових мовних зразків до виведення правила-інструкції). Пам'ятаєте, що введенню передують функціональна установка на реальні ситуації, в яких може використовуватися це явище.

Проаналізуйте граматичне явище з погляду труднощів засвоєння: його значення, форми і вживання. При аналізі скористайтеся зіставленням з рідною мовою і з раніше вивченими явищами граматики іноземної мови.

Підберіть можливу опору на мовний досвід учнів в рідній і іноземній мові. Підберіть мовні ситуації, що розкривають значення нової граматичної структури.

Передбачте, яку роль ви відведете таблицям і схемам.

10) Автоматизація граматичного матеріалу (формування мовних граматичних навиків)

Підберіть необхідні вправи і розташуйте їх в правильній послідовності: диференційовані, імітаційні, трансформаційні.

Постарайтеся додати вправам комунікативний характер за рахунок формулювання завдань і підбору мовних ситуацій. Наприклад:

а) вгадайте, яку з трьох картинок я описую; б) скажіть, чи будете ви завтра робити те, що я зараз скажу; в) скажіть, чим ваші плани на завтра відрізняються від того, що робитиму я; г) вгадайте, що Незнайко малює; д) розпитаєте по телефону свого товариша про те, що він зараз робить; е) уточніть, що вже зробив Сергій, допомагаючи мамі в прибиранні квартири; ж) складіть прогноз на завтра.

Пам'ятаєте, що для автоматизації граматичних навиків і їх диференціації призначені вправи лінгафонного практикуму. Якщо в школі немає ЛФК, скористайтеся "Книгою для вчителя" по лінгафонному практикуму і виконаєте ці вправи з учнями.

11) Навчання аудіюванню

Визначте, з якою метою ви хочете познайомити учнів з аудіотекстом:

а) формування навиків аудіювання; б) розвиток умінь сприйняття мови на слух.

Проаналізуйте аудіотекст з погляду можливих труднощів для учнів.

Ними можуть бути: а) труднощі, обумовлені характером мовного матеріалу;

б) труднощі, залежні від умов сприйняття;

в) труднощі, обумовлені змістом тексту і його структурою.

Сплануйте можливі підготовчі вправи залежно від мети навчання.

Пам'ятайте! При формуванні навиків аудіювання на передтекстовому етапі використовуються різноманітні вправи, що розвивають навик розчленовування потоку мови на смислові частини, слухову пам'ять і увагу, мовну здогадку і смислове промовляння і ін.

Для розвитку умінь аудіювання передбачається одноразове пред'явлення аудіотексту і варіювання цільових установок на слухання.

Сплануйте контроль розуміння аудіотексту. Для контролю розуміння учнями загального змісту тексту, що прослуховується, вам допоможуть наступні завдання: загальні питання; спеціальні питання непроблемного характеру; вибір правильної відповіді з декількох даних; передача короткого змісту тексту (на рідній або іноземній мові); ілюстрація на фланелографі почутого.

Продумайте, за допомогою яких вправ ви почнете навчати детальному розумінню аудіотексту на рівні розуміння. Можливі завдання: відповідайте на питання проблемного характеру; дайте оцінку фактам, що прослуховують, з погляду їх достовірності; знайдіть в тексті дані, що свідчать про відношення автора до своїх героїв і так далі.

Особливу увагу зверніть на тестові способи контролю тексту, що прослуховується.

12) Навчання діалогічної мови

Як вам відомо, існують два основні способи навчання діалогічної мови: а) варіювання і перетворення діалогу-зразка; б) покрокове навчання діалогічної мови. У шкільних умовах доцільно поєднувати обидва способи.

Майте на увазі, що учні повинні оволодіти різними функціональними типами діалогів (розпитування, обмін думками, прохання, запрошення і ін.) Крім того, необхідні знання певних діалогових кліше (вітання, прощання, подяка, знайомство, вибачення і ін.).

Для формування навиків діалогічної мови рекомендуємо використовувати комплекс підготовчих вправ, що включають: а) вправи по оволодінню мовними засобами діалогічного спілкування: повторення (імітація ДМ, ехо-повторення, відтворення по пам'яті); підстановлювальні (заміна частин реплік або окремих реплік залежно від запропонованої вчителем ситуації); трансформаційні (повідомлення інформації, підтвердження, обіцянка, запрошення, сумнів, здивування і ін. на основі запропонованої вчителем репліки); конструктивні (самостійна побудова учнями реплік з опорою на мовний матеріал); б) вправи на розвиток умінь реплікування: питально-відповідні; реплікувальні: виберіть з двох колонок репліки, відповідні по змісту; підготуйте у відповідь репліку до даної; уточніть деталі; заперечте і поправте співбесідника; попросіть повторити питання і ін.; умовна бесіда: постарайтеся з'ясувати все про нового учня (події, що відбулася, і ін.); висловіть своє відношення (захоплення, радість, сумнів) в процесі бесіди по заданій ситуації і ін.

Для розвитку умінь ДМ використовуйте мовні вправи, що виконуються у формі індивідуальної або групової бесіди: тематичні бесіди; прес-конференції; інтерв'ю; дискусії і диспути; лінгвістичні ігри; рольові ігри.

Прагніть завершувати цикл уроків по темі рольовою грою, варіюючи її форми.

13) Навчання монологічного мовлення

Як вам відомо, навчання ММ в школі здійснюється на основі усних тем, мовних ситуацій і текстів для читання і слухання.

Пам'ятайте! У будь-якому випадку необхідно добитися від учнів поетапного засвоєння: окремих ключових для даної теми мовних зразків; надфразової єдності; зв'язного тексту.

Засвоєння окремих мовних зразків досягається за допомогою вправ в підстановці змінних елементів, розширенні, трансформації і завершенні заданих пропозицій.

Перш ніж перейти до навчання учнів зв'язного ММ, запропонуєте їм виконати ряд вправ: логічне об'єднання 2, 3, 4 пропозицій у вислів; на розгортання висловів; на скорочення висловів; на складання ситуативних висловів на доказ і ін.

Працюючи над розвитком ММ по усній темі, дотримуйтеся наступних вимог: складіть текст передбачуваного монологу (усної теми); розділіть його на мікроситуації (надфразова єдність); у кожній ситуації виділіть ключові пропозиції.

Використовуючи тексти як опору і стимул для розвитку ММ, прагніть скласти такий комплекс вправ, який би забезпечив творче використання прочитаного і прослуханого.

Якщо в школі недостатньо наочних засобів для стимулювання ММ учнів, підберіть декілька картинок з нерозгорненою ситуацією. Скористайтеся наступними видами роботи

над ними: самі дайте 2-3 ситуації як приклад; запропонуєте класу поставити вам питання для створення нової ситуації; попросіть клас поставити аналогічні питання ще одному учню; запропонуєте класу скласти ситуації колективно, по ланцюжку; хай окремі учні повідомляють класу свої варіанти ситуації і ін.

Пам'ятаєте, що потреба в говорінні (ДМ і ММ) виникає при відмінності в об'ємі інформації у співбесідників. Ця відмінність може створюватися умовно, шляхом підбору ряду картинок, текстів, ситуацій, які відрізняються певними деталями, ознаками.

Зверніть увагу на можливість використання в навчанні ММ опорних сигналів (символів, умовних позначень, аплікацій, схем, діаграм і ін.).

14) Навчання читанню

Познайомтеся з текстом. Визначите, з якою метою він вивчається:

- а) для відпрацювання або вдосконалення техніки читання (5-6 клас);
- б) для розуміння основного змісту прочитаного;
- в) для подання повної інформації.

Навчаючи техніці читання, прагніть добиватися безпосереднього розуміння змісту прочитаного. У зв'язку з цим продумуйте установки на читання, доцільність на даному етапі читання вголос або про себе.

Пам'ятаєте, що специфіка завдань на передтекстовому, текстовому і післятекстовому етапах залежить від виду читання.

Як і в контролі розуміння аудіотексту, прагніть варіювати способи перевірки розуміння змісту тексту, включаючи і тестові завдання.

Зважайте на специфіку роботи над текстами для домашнього читання і здійснюйте систематичний контроль в нестандартних формах, підтримуючи пізнавальний інтерес учнів (вікторини, КВНи, конкурси знавців, клуби, подорожі і ін.).

8. Критерії оцінки підготовки і проведення виховних заходів

Виховний захід оцінюється **«відмінно»** за умови його актуальності, вдалого підбору літератури і наочності, педагогічно доцільної попередньої підготовки учнів класу (опора на актив, розподіл доручень, забезпечення самостійності і активності учнів класу), глибокого розкриття змісту теми, умілого зв'язку обговорюваного питання з життям, із завданнями класу, школи, використання методів етичного виховання; якщо студент проявив уміння забезпечити активність учнів при проведенні заходу.

Виховний захід оцінюється **«добре»** при дотриманні тих же вимог, що при оцінці "відмінно", але при меншій активності класу, за наявності незначних помилок в методиці проведення заходу.

Позакласний захід оцінюється **«задовільно»**, якщо не достатньо були розкриті тема і мета заходу, були погрішності у викладі, слабо залучалися учні класу до організації і проведення заходу.

Позакласний захід оцінюється **«незадовільно»** за умови слабкого знання практикантом питання, невміння встановити контакт з класом, непідготовленості класу, за відсутності наочності.

9. Методичні рекомендації в допомогу студентам-практикантам

Перш ніж ви дасте перший урок, рекомендуємо вам:

- вивчити структуру НМК для даного класу, мовний і граматичний матеріал, що міститься в ньому;
- познайомитися з роботою вчителя в класах;
- підібрати навчальні матеріали і ТЗН для ведення уроку;
- скласти докладний план-конспект уроку; відобразити в ньому тему і мету уроку,

завдання, допоміжні засоби, хід уроку з вказівкою його етапів і змісту діяльності вчителя і учнів, а також режимів роботи, способів контролю і самоконтролю, часу, що відводиться на кожен етап.

Подальші рекомендації допоможуть вам правильно спланувати і провести основні етапи уроку, пов'язані із засвоєнням аспектів мови і оволодінням різними видами мовної діяльності.

Характеристика мети (цілей) уроку

Аналіз уроку з іноземної мови слід починати з характеристики мети /цілей/, яку поставив собі вчитель. Викликають заперечення такі цілі заняття, як "повторення", "систематизація граматичного (лексичного) матеріалу", оскільки вони мають мовну спрямованість. Не може бути метою також "робота над текстом", оскільки при такому виді роботи можна добиватися різних цілей: розвивати техніку читання, розвивати уміння читати текст із загальним аналізом змісту і так далі.

Суть педагогічного процесу з навчання іноземної мови полягає у формуванні навичок і розвитку умінь, а не в засвоєнні знань. Проте це не означає, що знання (правила) не потрібні. Вони визнаються необхідними, але не як кінцевий результат роботи, а як допоміжний чинник, сприяючий засвоєнню мовного матеріалу до рівня навички. Отже, метою заняття з іноземної мови може бути формування або вдосконалення навичок, розвиток умінь на конкретному мовному матеріалі, який повинен бути засвоєний до наміченого рівня. В цьому випадку правильними будуть наступні формулювання мети заняття: "Формування граматичних навичок мовлення по темі "Модальні дієслова", "Вдосконалення лексичних навичок мовлення по темі "Наша школа" (вказуються слова, що відпрацьовуються); "Розвиток уміння говорити (діалогічна мова) по темі "Мукачево"" і тому подібне.

Окрім основної мети (цілей), заняття може мати і супутні завдання. Вони визначаються залежно від того, чому на занятті необхідно приділяти більше уваги для досягнення поставленої мети, наприклад:

Мета заняття: розвиток уміння говорити по темі "Наша школа".

Супутнє завдання: розвиток уміння аудіювання.

Нагадаємо, що супутнє завдання не є самостійним, воно допомагає досягненню головної мети.

Під час характеристики мети заняття необхідно також визначити витрати часу на навчання кожному виду мовної діяльності, їх співвідношення повинне відповідати вимогам програми. Слід також визначити, чи відповідає поставлена мета (цілі) вимогам, вказаним у програмі і календарному плані; дати оцінку виховним і пізнавальним цілям, які ставив собі вчитель.

Аналіз проведення заняття

Вчителю необхідно пам'ятати наступне: щоб добитися цілісності заняття, в його структурі при загальній змінності і варіюванні елементів повинно бути щось постійне, інваріантне, без чого заняття не може бути цілісним. Це створення атмосфери іншомовного спілкування, показ того, як слід діяти учням, їх тренування в оволодінні мовною діяльністю, крім того, важливий принцип концентричності пропонованого матеріалу і його спадкоємності.

Проте для досягнення різних цілей необхідно використовувати на уроці різні вправи. Тому при аналізі ходу заняття необхідно визначити, перш за все, чи адекватні використовувані вправи поставленій меті на всіх етапах заняття. Адекватність вправ означає їх відповідність характеру формованої навички (лексичного, граматичного, мовного) і тому виду мовної діяльності, який розвивається на даному занятті (читання, говоріння, аудіювання). Адекватність вправ — перша умова досягнення мети.

Потім слід визначити послідовність виконуваних вправ, тобто їх відповідність стадіям процесу формування навиків і розвитку умінь. Встановити необхідну послідовність вправ можна, лише чітко уявляючи собі стадії засвоєння матеріалу, типи і види вправ. Наприклад, стадіями формування граматичних навиків говоріння є: сприйняття учнями мовних реплік (презентація), імітація, підстановка, трансформація, репродукція, комбінування.

Важливо відмітити, що іноді з різних причин (етап засвоєння, мовний матеріал, рівень підготовки учнів і так далі) деякі стадії можуть поєднуватися або опускатися. Наприклад, підстановка і трансформація поєднуються, сприйняття і імітація опускаються. Але не можна, наприклад, після виконання імітаційних вправ переходити до продуктивних і так далі.

Слід оцінити відповідність використовуваних вправ рівню підготовки учнів, а також дати оцінку тому, як здійснювався принцип індивідуалізації і диференціації на даному занятті.

При аналізі контролю домашнього завдання необхідно встановити, як вчитель визначає, чи всі учні виконали домашнє завдання, чи уміє вчитель перевірити домашнє завдання у формі, відмінній від тієї, в якій воно було задане, чи є ключі для самоперевірки учнів.

Слід зазначити, що більшість методистів сходяться на тому, що контроль повинен бути повчальним і як такий, в чистому вигляді, не повинен мати місця на занятті. Наприклад, якщо учні виконали вправу вдома, то доцільно перевірити наявність виконаної вправи, а в аудиторії виконати аналогічну вправу; якщо учні читали удома текст, то краще не читати його повторно; можна підготувати варіант тексту з використанням того ж матеріалу, або використовувати інші види роботи над текстом.

При аналізі розподілу навчального часу між учнями і вчителем необхідно пам'ятати, що мова вчителя не повинна займати в сумі більше 8-10%.

При аналізі виправлення помилок вчителем слід знати, що виправляються, як правило, ті помилки, які спотворюють зміст, заважають комунікації; помилки в мові виправляють мовним способом, тобто перепитуючи і тактовно підказуючи правильний варіант; типові помилки аналізуються після проведення завдання певного типу.

При аналізі того, як вчитель задає домашнє завдання, необхідно визначити: чи має воно мовну спрямованість; чи є воно конкретним; чи підготовлені учні в класі до виконання домашнього завдання.

Необхідно дати оцінку доцільності використання рідної мови на всіх етапах аналізованого заняття.

Дати оцінку роботи учнів: активність, рівень засвоєння матеріалу, що вивчається, чи бояться допускати помилки і тому подібне.

Оцінити діяльність вчителя як фахівця (єрудиція, як володіє методикою, чи дохідливо висловлює навчальний матеріал, чи враховує вікові й індивідуальні особливості учнів, в якому темпі веде заняття і так далі), педагога як особистість (як тримається в аудиторії, чи розуміє гумор, відношення до учнів, чи поважає їх, як вирішує комунікативні ситуації з учнями, чи коректна мова і ін.) .

Висновок про заняття в цілому

У кінці аналізу дається висновок про заняття в цілому: мета заняття досягнута, воно представляється вдалим, відповідає темі, програмі, календарному плану-графіку, інтересам учнів; етапи заняття методично зв'язані, досягнута цілісність заняття; вправи адекватні поставленій меті; дотримана їх послідовність.

Можливі недоліки: відсутність конкретної мети, недотримання послідовності вправ, їх неадекватність поставленої мети, дуже багато час приділена контролю домашнього завдання, не дотримано співвідношення між видами мовної діяльності, між комунікативними і некомунікативними видами роботи, невдало виправляються помилки, сам вчитель багато говорить, немає наочності або пропонована допомога невдала.

10. Виховна робота з предмету

Позакласна робота з предмету є складовою частиною навчально-виховного процесу в цілому. Студент оволодіває методикою гурткової роботи (зважаючи на специфіку предмету), уміннями пов'язувати позакласну роботу з навчальним процесом і способами, як можна зацікавити учнів предметом.

Завдання виховної роботи з предмету: навчитися розширювати і поглиблювати знання, уміння, навички в оволодінні іншомовною комунікативною діяльністю учнів; стимулювати інтерес учнів до вивчення предмету; оволодіти умінням пов'язувати позакласну роботу вчителя з навчальним процесом і методикою гурткової роботи; навчитися грамотно підбирати матеріал, вибирати форму проведення позакласного заходу щодо предмету, проводити підготовчу роботу, організувати і аналізувати сам захід.

Зразок плану- аналізу позакласних виховних заходів

Загальні відомості: дата, школа, клас (гурток, секція, група), ПШБ вчителя, що допомагав в підготовці і проведенні заходу; ПШБ практиканта.

Назва і форма позакласного заходу, тема, виховні, пізнавальні завдання. Актуальність, і мотивованість виховного заходу:

1. З ким, у зв'язку з чим і коли воно запропоноване, відповідність інтересам учнів, загальній системі навчально-виховної роботи.
2. Методика підготовки, її етапи, організатори і виконавці, роль активу учнів і педагогів.
3. Структура і організація заходу: своєчасний початок, активне включення учнів в заняття, що проводяться, тривалість. Оформлення приміщення, обладнання.
4. Зміст і методика проведення: цілеспрямованість, науковість, відповідність виховним завданням, зв'язок з життям; поєднання колективної, групової і індивідуальної роботи, ступінь активності учнів, інтерес до заняття, емоційність; продуктивність, різноманітність методів і прийомів проведення виховного заняття, доступність і конкретність матеріалу.
5. Аналіз результату проведеного виховного заходу. Обговорення і оцінка самими учнями, оцінка виконання доручень, ініціатива і активність, висунення нових завдань, програма подальшої діяльності школярів.
6. Висновки, пропозиції, зауваження, побажання по вдосконаленню виховної роботи.

Не забувайте, що успішність оволодіння учнями іншомовним спілкуванням багато в чому залежить від взаємозв'язку урочної і позакласної роботи.

ДОДАТКИ
Додаток А
Зразок оформлення щоденника практики

Мукачівський державний університет

ЩОДЕННИК
педагогічної практики

студента-практиканта _____
(Прізвище, ім'я по батькові)

Факультету _____ курс _____ група _____

Спеціальність _____

Практика проходить у _____
(адреса бази практики)

_____ (адреса бази практики)

Вчитель англійської мови _____
(Прізвище, ім'я по батькові)

Керівник практики _____
(Прізвище, ім'я по батькові)

Мукачево - 2020

Додаток Б
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

№ п/п	Дата	Завдання практики	Зміст роботи	Примітка

Додаток В
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ уроку	Мета уроку	Повний матеріал 1/ новий 2/ для повторення	Види мовленнєвої діяльності:				Обладнання на урок	Домашнє завдання
			аудіювання	мовлення	читання	письмо		

Додаток Г
ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

Дата	Назви виконаних робіт	Зауваження керівника	Підпис керівників практики

Додаток Д

ЗВІТ

про педагогічну практику

студента _____
(прізвище, ім'я по батькові)

Курсу _____ факультету _____
Мукачівського державного університету

в школі № _____
(ступенів) (міста, села)

в період з _____ до _____ року.

Додаток Е

Орієнтована схема-структура уроку з іноземної мови (англійської).

Дата
План -конспекту уроку №... в ... класі ...

Тема:
Підтема:
Мета:
Навчальна / ні

Розвиваюча / чі

Виховна / ні

Тип уроку:

Обладнання уроку:

Хід уроку

Початок уроку

Організація класу 2 хв.

Мовленнєва / фонетична зарядка 3 хв.

Основна частина уроку 35 хв.

Заклучна частина уроку

Повідомлення домашнього завдання 2 хв.

Підсумки уроку 3 хв.

Додаток Ж

Орієнтована структура позокласного виховного заходу.

Дата _____

Клас _____

Тема _____

Мета _____

Обладнання _____

Хід заняття

1. Вступне слово вчителя.
2. Сценарій виховного заходу.
3. Підсумок заняття.

Topic: "Travelling".

Subtopic: "Travelling by air".

Objectives:

Practical:

- to develop oral fluency through brainstorming, prediction and discussion techniques; to develop listening comprehension skills; to practice categorizing
- vocabulary on the topic; to practise the usage of the verbs of frequency.

Developing: to develop skills in expressing ideas logically; to develop attention, linguistic guessing.

Educative: to inculcate in pupils positive attitude to travelling.

Teaching aids and materials, handouts: textbook...., sentence cards (definitions), a table-scheme, topic pictures, recording, photocopies.

Lesson outline

0. Goal setting.....2 min.
1. Warmer (feelings, weather talk, phonetic drills).....3 min.
2. Grammar drills (the position of the verbs of frequency in the sentence).....8 min.
3. Lexical drills/ Vocabulary practice.....7 min.
4. Oral instructive communication practice.....5 min.
5. Discussion on the topic.....15 min.
6. Summary, homework, marks and comments on them.....5 min.

Procedure of the lesson

0. Goal setting

.

T: Good morning, children. Glad to see you. How are you today on such a rainy autumn day? As for me I'm under the weather today. And you? What about you, Pete (Ann,...)?

Ps: I'm fine, thanks. Perfectly well, thanks.

1. Warmer / Whole class

T: I'm glad to hear that, but I know when the weather is dull, gloomy and cloudy a lot of people feel depressed, under the weather. Do you know how to cheer them up?

Use a table:

Cheer up!

Relax!

Pull yourself together! Things will come right!

Don't get upset. Don't get excited.

Better luck next time. Take it easy!

Don't let it get you down. Never say die.

It's not the end of the world.

P: (possible answers) When I am in a bad mood I usually listen to the music. Cheer up! Listen to your favourite song and things will come right!

P₂: Speak to your friend over the telephone and relax!

T: Thanks a lot for your advice. Can a walk to an autumn park, especially when the weather is nice influence your mood and improve it? Do you like autumn? What is particularly attractive in this season?

P: Autumn is a very beautiful season. As for me I like it very much. I enjoy going for a walk to the park or to the forest. I can't help admiring the beauty of the autumn nature, when the leaves rustle under my feet and I feel the apple scented air and I am in a good mood. You can find a lot of attractive things in this season, I must admit.

T: I agree with you and I want to add that many Americans like the idea of vacationing at a national park because it offers the opportunity 'to get away from it all.' This is a popular saying which means to get away from the hectic and stressful activities of everyday life. Autumn is my favourite season and now I propose learning the poem.

(Phonetic drills; learn the poem 'Autumn \ Mind your sounds and intonation (the words of the poem are written on the blackboard and the teacher is wiping off some of the words while the students are repeating the lines).

Warm September brings the fruit,

Sportsmen then begin to shoot.

Fresh October brings the pheasants,

Then to gather nuts is pleasant.

Dull November brings the blast,

Then the leaves are whirling fast.

(When the whole poem is wiped off, the students are able to recite the poem by heart looking at the pictures (a hunter is shooting, the pheasant and the nuts, the whirling leaves).

T: Thank you. Well done!

2. **Grammar drills.** We all know that it often rains in autumn.

Which is the correct position of the adverbs of frequency: **often, rare, seldom, never, ever, usually?** - (after the auxiliary verb but before the main verb).

The students are given training cards. The task is: insert the adverb of frequency in the correct

place.

e.g.

Tell me what you do. I like to smile at you. /Never, sometimes, often/.

Tell me what you do. I let the boys bully you. / Always, never

The correct variant is checked with the help of the song
(звучить пісня).

Tell me what you **always** do? — I always Like **to** smile at you.

Tell me what you **never** do? — I never let the **boys** bully you.

Tell me what you **often** do? — I often think that I love you.

Tell me what you **sometimes** do? — sometimes dream I'll marry you.

T: I think this pleasant melody of the song will help you to memorize the correct position of the verbs of frequency, and now we'll continue to speak and practise in speaking on the topic "Travelling" which is the main theme of our today's lesson.

3. Learner training to check and categorize vocabulary/

T: Answer my questions:

Do you usually go out of the city on your holidays?

Do you like to travel?

What kind of transport do you like to travel by?

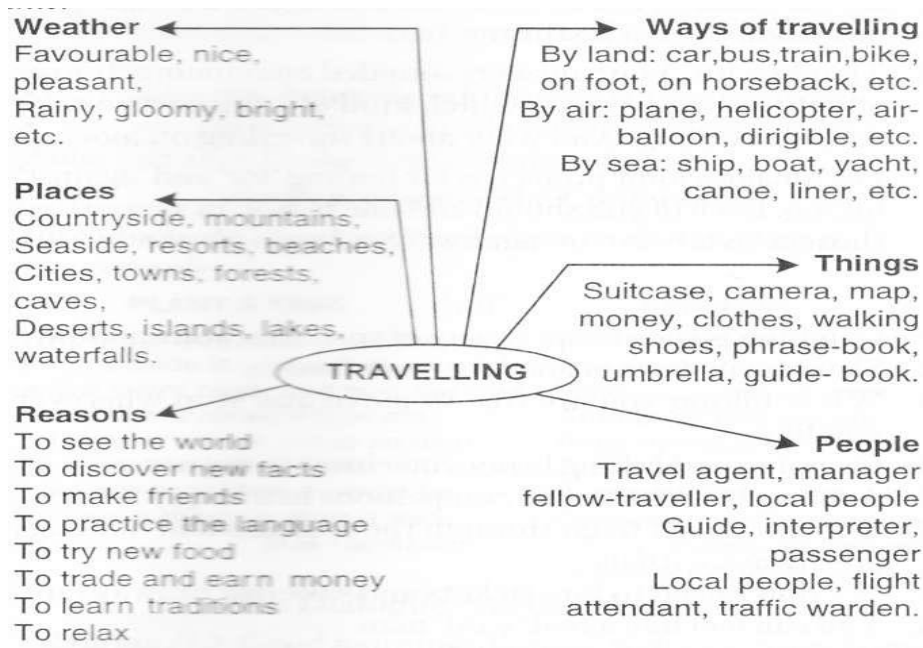
Under what weather conditions do you like to travel?

Why do people travel?

Who can help us make a tour?

What things are advisable to have while travelling?

(While answering the students complete the memory map with the words and expressions under the following headings: weather, places, reasons, ways, things, people). It looks like this:

T: Thank you for your active participation in the lesson. I see you know a lot of words and expressions on the topic and it's a wonder because travelling is immensely popular nowadays and know your wish to travel and to see as much as possible. Do you know the words said by B. Franklin "Travelling is one way of lengthening life"? I think it's so. I wish you could prove this saying in your life. While speaking on the topic we use a lot of words for "travelling": trip, journey, travel, voyage, hike. What is the difference between the words: travel, journey, trip, voyage, hike?

Look at the explanations, given to you, read the examples and try to understand.

4. Oral instructive communication practice.

Travel, journey, trip, voyage and hike

Travel means "travelling in general." It is normally uncountable.

My interests are music and **travel**.

The plural form travels is sometimes used for a long tour in which several places are visited.

Did you meet anybody interesting on your **travels**?

"Travels, with a Donkey" (book by R.L.Stevenson)

A **journey** (mainly British English) is one 'piece' of travelling.

Did you have a good **journey**?

A **trip** is a return journey together with the activity which is the reason for the journey.

I'm going on business **trip** next week. (=I'm going on a **journey** and I'm going to do business.)

Compare:

"How was your **journey**?" - "The train broke down."

"How was your **trip**?" - "Successful."

We do not so often use **trip** for expeditions which have a very serious purpose, are very hard and/or take a very long time.

In 1863 the president **travelled** to Dacota to make peace with the Indians.

Amundsen made his **journey** to the South Pole in 1911.

A long sea journey is called **a voyage**.

The voyage from England to India used to take six months.

A hike is a long walk in the mountains or countryside.

The kids often go hiking at weekends.

T: And now, students, choose the proper word and complete the sentence. Write down the number of the sentence and the correct letter.

Air Travel

- When you get to the airport, your luggage will have to be _____ .
a) balanced b) estimated
c) sealed d) weighted
- The check _____ _time at the airport was 10 o'clock.
a) by b) in
c) out d) up
- If you carry too much luggage, the airline will charge an _____ luggage fee.
a) additional b) excess
c) extra d) over
- The plane was _____ towards the runway when the fire started.
a) heading b) landing
c) sailing d) soaring
- Nobody _____ that aeroplane crash.
a) died b) lived
c) recovered d) survived
- If you want a cheap air ticket you must _____ well in advance.
a) book b) buy
c) engage d) reserve
- The _____ from Kyiv to New York takes eight hours.

- a) flying b) journey
 c) passage d) voyage

8. Our _____ was delayed owing to bad weather conditions.

- a) airline b) airway
 c) flight d) runway

The teacher quickly checks the students' works. The key: 1d, 2b, 3b, 4a, 5d, 6a, 7b, 8c.

■ give the definition or express in one word:

T: Well, our next task is called 'Find a partner'. Some of the students will get several words, others - definitions of these words. Partners should find each other. Then you'll report the results to the class. You have one minute. Go round the class and try to find the partner, then they will read the definition of the word to the class. The results of this work are given in the table.

	Word	Definition
1.	traveller -	someone who is on a journey;
2.	passenger -	someone who is travelling in a car, boat, plane or train;
3.	airport -	the building where you go to at the be- ginning and the end of a journey by plane
4.	to board -	to get on a plane, ship or bus, etc.
5.	luggage -	the bags and cases that you take with you on a journey;
6.	duty-free -	things that you can buy at the airport or on ship without paying the full price be cause there is no tax on them;
7.	destination -	the place you are travelling to;
8.	package-deal	a holiday arranged by a company that includes travel, a place to stay, and sometimes meals, all for the fixed price.

5. Discussion on the topic.

T: Imagine that you are at the travel agency. You are suggested some routs but you don't know which kind of transport is more preferable. You are facing a dilemma: what to choose? (' for' and ' against' travelling by plane, train, ship).

P_i: While travelling by plane I can name the following advantages, from my point of view: first of all, it's very exciting and thrilling; it's comfort, speed and pleasure combined; it's a great saving of time; there is no dust and dirt as we can see at railway stations; there is no need of

changing a train for another train or some other kind of transport; we are offered a tasty and delicious meal on board the plane; a very good service; and I have to mark only one 'against' - it's too expensive.

P₂: As for me, I like to travel by train very much. I would like to say a word or two for trains. With a train you have speed and comfort as well. From the comfortable seat of a railway carriage you have a splendid view of the whole countryside. You can have a meal in the dining-car if you are hungry. If the journey is a long one you can have a wonderful bed in a sleeper. The disadvantage in travelling by train I see in that you have to carry all the luggage with you and you should watch it not to be robbed.

P: For me there is no travel so fine as by ship. I like to stand on the deck of a ship and feel the fresh sea wind blowing in my face, to see the rise and fall of the waves and hear the cry of sea-gulls. I like to watch all the ships, sailing ships, rowing boats passing by and, of course, I admire the beautiful nature around. This kind of travel is good for me because I'm not sea-sick but it gets a bit dangerous when the sea is stormy.

T: Thanks a lot. Your answers sounded convincing. It's really difficult to choose which kind of transport to take while travelling. And what about travelling on foot?

Let's make a joint project as for finding 'for' and 'against' hiking. Each of you should add one reason in supporting those who are 'for' or 'against'. So, begin please.

'for'

1. Camping is the cheapest way of spending your holiday.
2. Sleeping in tents is good for your health.
3. While hiking you are free to move and stop wherever you like.
4. Camping and hiking bring you closer to nature.
5. A man gets to know his companions in a long journey.
6. We don't need to go through the customs and our bags are always with us.
7. We don't need to buy tickets and save our railway fare.
8. You can feel like a real 'wild' man.
9. You can relax from your daily routine.
10. Food cooked on the open fire out-of-doors tastes better.

'against'

1. Your trip depends on the weather.
2. All your things can be heavy.
3. It can be dangerous to travel on foot.

4. You may get very tired and exhausted.
5. While travelling you may be injured.
6. You may get lost.

6. Homework. Would you agree that people of the 21st century are becoming 'a legless generation'? People practically have stopped walking, going on foot, haven't they? Give your reasons in favour or against travelling on foot (composition).

Summary of the lesson; marks and comments on them.

T: You've worked hard at the lesson. Well done, children! Thank you for your work. I hope, you've found our lesson interesting and instructive. So, you get the following marks: N., you get 11; P., you get 10 points; K., you get 9. You have to brush up your vocabulary. Good-bye, see you tomorrow. Have a nice day!

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрюханова В.М. Сучасні підходи щодо вирішення проблеми підготовки вчителя до інноваційної діяльності / В.М. Андрюханова // *Управління школою*. – 2004. – №34 (82) грудень. – С. 7-10.
2. Аузіна М.О. Інноваційні процеси в освіті: Навч. Посібник / М.О. Аузіна, А.М. Возна. – Львів: ЛБІ НБУ, 2003. – 103 с.
3. Богданова І.М. Оновлення професійно-педагогічної підготовки майбутніх учителів на основі застосування інноваційних технологій / І.М. Богданова // *Педагогіка і психологія*. – 2003. – №4. – С. 174-184.
4. Бондаренко О.Ф. Сучасні тенденції професійної підготовки вчителя іноземної мови до початкової школи / О.Ф. Бондаренко, О.Б. Бігич // *Іноземні мови*. – 2002. – №4. – С. 48-51.
5. Буркова Л.В. Зерна педагогічної інновації. Хрестоматія / Л.В. Буркова, Н.Ф. Федорова. – К.: Київська правда, 2001. – 120 с.
6. Буркова Л.В. Класифікація педагогічних інновацій як елемент механізму управління інноваційним процесом в освіті / Л.В. Буркова // *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи: Зб. наук. праць*. – Київ, 2000. – С. 231-238.
7. Вакуленко В.М. Інноваційні технології навчання як засіб підвищення якості підготовки педагогів / В.М. Вакуленко // *Проблеми сучасної педагогічної освіти: Зб. наук. праць*. – Київ, 2003. – Вип. 5. – С. 59-65.
8. Ватагіна В. Інноваційні технології в навчальному процесі / В. Ватагіна, О. Трінчук // *Освіта. Технікуми. Коледжі*. – 2006. – №2 (15). – С. 8-9.
9. Ващенко Л.М. Пріоритетні напрями реалізації завдань інноваційної політики столичної освіти / Л.М. Ващенко // *Початкова школа*. – 2002. – №11. – С. 4-8.
10. Ветохов О. Учитель іноземної мови і психологічна допомога підліткам / О. Ветохов // *Рідна школа*. – 2000. – №12. – С. 57-60.
11. Гайнова О.М. Проектна діяльність учнів на уроках англійської мови / О.М. Гайнова // *Англійська мова та література*. – 2005. - № 3. – С. 14-15.
12. Горбач Л. Інноваційні технології на уроці німецької мови / Л. Горбач. – К.: Шкільний світ, 2008. – 152 с.
13. Грецька О.О. Використання електронних енциклопедій у навчанні іноземних мов / О.О. Грецька // *Іноземні мови*. - 2002. - № 2. - С. 38-40.
14. Даниленко Л.І. Інноваційні педагогічні технології / Л.І. Даниленко // *Імідж сучасного педагога*. – 2005. – №1-2. – С. 21-23.
15. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.
16. Зубченко О. Сутність педагогічної технології в процесі викладання іноземних мов / О. Зубченко // *Рідна школа*. – 2001. – № 7 – С. 25–27.
17. Казачінер О.С. Використання нових інформаційних технологій у навчальному процесі / О.С. Казачінер // *Англійська мова та література*. - 2009. - № 33. - С. 5
18. Карпенко С.Г. Інформаційні системи і технології / С.Г.Карпенко, В.В. Попов, Ю.А. Тарнавський, Г.А. Шпортюк. - К.: МАУП, 2004. - 192 с.
19. Коваленко О.Г. Емоційні аспекти педагогічного спілкування / О.Г. Коваленко // *Практична психологія та соціальна робота*. – 2005. – №11. – С. 38-41.
20. Коваленко О.Г. На шляху до демократичної системи освіти / О.Г. Коваленко // *Іноземні мови*. – 2005. – №3. – С. 92-99.

21. Козлова О.Г. Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти / О.Г. Козлова. - К., 1999. – 235 с.
22. Костюк Т.П. Діти - справжні рушії прогресу / Т.П. Костюк // Відкритий урок. - 2004. - № 1-2. - С. 28-29.
23. Кремень В.Г. Освіта і наука в Україні – інноваційні аспекти. Стратегія. Реалізація. Результати / В.Г.Кремень. – К.: Грамота, 2005. – 448 с.
24. Кукуленко-Лук'янець І.В. Психологічний креативно-розвивальний тренінг з використанням розмовної англійської мови / І.В. Кукуленко-Лук'янець // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – №12. – С. 40-44.
25. Матвієнко П. Орієнтир на освітні технології / П. Матвієнко // Початкова школа. – 2000. – №1. – С. 3-4.
26. Нісімчук А.С. Педагогічна технологія: Підручник / А.С.Нісімчук, О.С. Падалка, І.О. Смолюк. – К.: Четверта хвиля, 2003. – 222с.
27. Носаченко І.М. Інноваційні освітні технології / І.М. Носаченко // Проблеми освіти: Зб. наук. праць. – К.: Наук.-метод. центр вищої освіти, 2006. – Вип.44. – С. 7-9.
28. Овсянкін Л. Інноваційні процеси особистісно орієнтованого навчання у системі вищої освіти / Л. Овсянкін // Педагогіка і психологія професійної освіти. - 2005. – №5. – С. 7-14.
29. Островерхова Н.М. Ефективність управління загальноосвітньою школою: соціально-психологічний аспект: Монографія / Н.М. Островерхова, Л.І. Даниленко. – К.: Школяр, 1995. – 302с.
30. Островерхова Н.М. Чинники спонукання вчителів до вдосконалення майстерності / Н.М. Островерхова // Завуч. – 2005. - №28 – С. 10-11.
31. Панченков А.О. Навчання в дії: Як організувати підготовку вчителів до застосування інтерактивних технологій навчання / А.О. Панченков, О.І. Пометун, Т.О. Ремех [Метод. посіб.]. - К.: А.П.Н., 2008. - 72 с.
32. Пехота О.М. Освітні технології: Навч.-метод. посіб. / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін. – К.: А.С.К., 2001. – 255 с.
33. Пехота О.М. Особистісно-орієнтована освіта і технології / О.М. Пехота // Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, корективи. – К., 2000. – С. 29–37.
34. Пометун О. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / Олена Пометун, Лідія Пироженко. – К.: А.С.К., 2005. – С. 192.
35. Редько В. Інтерактивні технології навчання іноземної мови / В. Редько // Рідна школа. – 2011. – № 8-9. – С. 28-36.
36. Руденко-Моргун О.І. Комп'ютерні технології як нова форма навчання / О.І. Руденко-Моргун // Іноземні мови в школі. – 2014. - № 2. - С. 12.
37. Рябченко Ж.В. Використання комп'ютера під час проведення уроків-досліджень / Ж.В. Рябченко // Фізика в школах України. - К. : Основа. - 2010. - № 11-12. - С. 88.
38. Сазоненко Г.С. Перспективні освітні технології: Наук.-метод. посібник / Г.С. Сазоненко. – К.: Гопак, 2000. – 560 с.
39. Сиротенко Г.О. Інноваційний потенціал освіти: досягнення на тлі проблем / Г.О. Сиротенко // Післядипломна освіта в Україні. – 2006. – №1. – С. 44-49.
40. Сисоєва С.О. Педагогічні технології у неперервній педагогічній освіті / С. О. Сисоєва. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
41. Сисоєва С.О. Сучасні аспекти професійної підготовки вчителя / С.О. Сисоєва // Педагогіка і психологія. - 2005. - № 4(49). - С. 60-66.

Навчально-методичне видання

Методичні рекомендації до організації і проведення педагогічної практики
(навчальної) для студентів денної та заочної форм навчання
спеціальності 014 «Середня освіта (Мова і література (англійська))»
освітній ступінь Бакалавр

Видруковано у редакційно-видавничому центрі МДУ

89600 м, Мукачево

Вул. Ужгородська, 26

Тел. 2-11-09

*Свідоцтво про внесення суб`єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК № 6984 від 20.11.2019 р.*

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>